

9. nedeľa po Trojici, VP, Poraimos, 2.8.2026

Môj osobný PORAIMOS

Text na úvod: „*Kde je tvoj brat Ábel?*“ (Generis 4, 9)

Vie niekto z vás, čo znamená slovo PORAIMOS, v doslovnom preklade „*pohltenie*“, resp. čo označuje? V noci z 2.-3. augusta 1944 doslova zhorelo niekoľko tisíc rómskych životov v koncentračnom tábore Osvienčim. Dnes si spolu s Rómami pripomínáme masové vyvraždenie Rómov, ktoré zničilo celé rodiny. Niekde, v niektorých lokalitách používajú pre tento deň označenie *Samudaripen*, čo doslova znamená „*všetkých zabitie, alebo masové vyvraždenie*“.

Žiaľ, dnes je to pre mnohých len dávna minulosť, ktorá sa nás už netýka. Ale je to ozaj pravda? Dnešnému príhovoru som dala názov „**Môj osobný Poraimos**“, teda „**Moje osobné pohltenie**“. A to preto, lebo si myslím, že minulosť sa týka každého z nás a sprevádza nás celým naším životom. A ako sa k nej postavíme, tak budeme formovať svoju budúcnosť i budúcnosť spoločnosti.

Evanjelický teológ a nemecký farár, Dietrich Bonhoeffer, pred popravou v nacistickom väzení, napísal: „*Kedykoľvek mlčíme k nespravodlivosti páchanej na druhom človeku, niečo v nás odumiera. Keď vidíme, ako sa inému odopiera právo na dôstojnosť, na rešpekt, na miesto na slnku, a my nad tým mávneme rukou, neohrozuje len toho druhého. Ohrozuje a ničíme sami seba.*“

Otázka, ktorú položil Pán Boh Kainovi: „*Kde je tvoj brat?*“ nepatrí len do biblického príbehu. Je to aktuálna otázka, ktorú Pán Boh kladie každej generácii, každej cirkvi a každému jednotlivcovi. Kedykoľvek zatvárame oči pred utrpením druhých alebo odopierame iným práva, a to aj vtedy, ak si myslíme, že to robíme správne a v Božom mene, veď bránime vieru a Bibliu, odpovedáme Kainovým hlasom: „**Či som ja strážcom svojho brata?**“ V okamihu, kedy súdime iného, vo chvíli, v ktorej dvíhame ruky v mene tzv. kresťanstva, ale naším dvíhnutím rúk oberáme iného človeka o jeho slobodu, upierame mu právo byť človekom, ktorým ho stvoril Boh. V tej chvíli sa začína náš osobný PORAIMOS.

Strácame vlastnú ľudskosť. Ľudskosť, ktorú nám do srdca vložil pri stvorení Pán Boh, keď nás povolal byť strážcami tejto zeme. Kázal nám ju naplniť a žiť medzi sebou v láske. **V okamihu, kedy lepím na iného človeka znak žltej hviezdy, čierneho trojuholníka, červeného trojuholníka, farebnej dúhy, označenie „banderovci“, v okamihu, kedy sa na iného človeka začnem pozerat' zvrchu a mať ho za menejcenného, v tom okamihu neničím Božiu hodnotu v ňom, ničím Boží obraz v sebe samotnej.**

Tragédia Poraimosu, tragédia holokaustu totiž nezačala koncentračnými tábormi a plynovými komorami. Začala oveľa skôr. Začala sa v srdciach obyčajných ľudí, ktorí sa otočili chrbtom a boli ticho. Mysleli si: „*Mňa sa to netýka. To nie je moja vec.*“ Ak dnes, rovnako, ako vtedy, dovoľíme, aby sa právo a spravodlivosť odopreli akémukoľvek človeku, ak budeme ľahostajní k ohrozeniu slobody a slobodného rozhodnutia akéhokoľvek človeka, vytvárame svet, kde zajtra môže niekto odoprieť tieto práva nám.

Dnešná otázka z Biblie: „*Kde je tvoj brat Ábel?*“ nás vedie k zodpovednosti za druhých. **Pán Boh nám nezveril moc nad druhými.** Jediné dobré, čo Hospodin od nás požaduje, je: **zachovávať právo, milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojím Bohom.** (Mich 6,8). To je naša zodpovednosť pred Pánom Bohom, pred inými ľuďmi i pred sebou samým.

Sme pozvaní k stolu Večere Pánovej. Práve ona je nádherným obrazom toho, ako máme aj my pristupovať k iným. Tu nám náš drahý Spasiteľ dáva všetko – dáva svoje telo a svoju krv, dáva odpustenie, dáva nádej. Práve v spoločenstve pri stole Večere Pánovej nás Pán Ježiš učí, že moja dôstojnosť, moja sloboda, moje práva stoja a padajú s dôstojnosťou, slobodou a právami môjho brata či sestry. V ústrety Jeho lásky, Jeho obeti a Jeho daru odpustenia a záchrany dnes prosme: *Pane, zachráň ma pred mojím osobným Poraimosom – pred pohltením mysle, srdca, duše i ducha ľahostajnosťou, predsudkami, posudzovaním, povyšovaním sa, odmietnutím a neprijatím. Otvor moje oči, aby som v každom človeku, bez ohľadu na pôvod či farbu pleti, bez ohľadu na vyznanie či slobodné rozhodnutie pre spôsob života, videl Tvoje stvorenie a Tvoj obraz. Daj mi odvahu byť verným šafárom toho, čo si mi zveril. Daj mi odvahu verne spravovať túto zem, žiť v láske s ľuďmi, zastat' sa slabšieho, zachovávať právo, milovať láskavosť a chodiť v pokore so svojím Bohom. Amen.*